

Ksenija Jovanović

Tišina, ki jo slišim

Na obraz si položim revijo, da bi me njen vonj zbližal s preteklostjo. Včasih se zgodi, da se spominjam. Po navadi pa v tem položaju zadremam, vendar ne morem ne spati ne buden sanjati. Tudi danes, ko strica ni več. Danes ne, nikakor. Tudi če bi hotel. Tudi če bi se silil, ne bi mogel. Včasih čutim, da se barve mojih sanj gostijo, včasih redčijo, toda vseskozi ostajajo kot lep spomin, ostajajo kot prepričanje, da Bog je. Ko sem bil majhen, me je stric rad plašil, da se sanje uresničujejo. Tega sem se grozno bal; ne zato, ker sem bil otrok ali ker sem bil naiven, temveč ker sem sanjal, da me lovijo pošasti, da padam, da se dušim tik pod vodnim površjem, da sedim v letalu, ki strmoglavlja, da so mi za petami spačene podobe, ki se jih ne morem otresti. Ko pa sem odrasel in so tovrstne sanje zamenjale erotične, sem razumel, da se žal ne uresničujejo. Da so le plodovi misli, ki romajo v deželo, v kateri si lahko odpočijejo od čakanja, da jih uresničim. Vedno jih vidim in moja duša se v njihovi svetlobi ponižno izgublja kot današnja noč. Zato strmim v daljavo, gledam, kako se med oblaki utaplja luna, kako se ustavlja v pristaniščih poklicanih duš. Ves čas čutim stričevo navzočnost. Vodi me in jaz sem z njim, tam, kjer me ne puste, da bi bil. Ne da bi komur koli prišepnil svoje mnenje. Že dva dni sem z misljo pri zadnji želji strica Jonathana, ki me čedalje bolj vznemirja. Prosim ga, naj mi jo prišepne, in kot obseden astrolog zijam v nebo, da bi razvozlal poti zvezd ter se približal hieroglifom narave. Postajam vidno nestrpen. Z njegovo muzo sem včeraj govoril po telefonu in rekla mi je, naj nič ne skrbim, da bova vse uredila skupaj (za pogreb mislim) in moja edina misija naj bi bila priti do svetlo modre hiše, v kateri sta živela. Stala naj bi, po njenih napotkih, v prvi vasi za Trinidadskim gozdom. To je približno šeststo kilometrov od Havane. Razmišljam, da bi šel z avtobusom, ampak kaj, ko ti ne peljejo skozi gozd, peljejo samo do Trinidada. In kako naprej? Edino možno prevozno

sredstvo, ki mi preostane, razen lastnih nog seveda, je konj. Enkrat v življenju je treba poskusiti tudi to.

Stanovanje je še polno ljudi, naših sosedov, ki preveč govorijo. Vedno takrat, ko bi se človeku prilegla tišina. Kaj bom drugega, kot da se jim izognem. Nočem radosti, utesnjuje me. Zelo me utesnjuje. Zbežati moram. Prosim, odpelji me proč in me tam pusti, samo odpelji me nekam. Nesrečen sem, kaj me ne vidiš? Nesrečne so misli, nesrečen je duh, ko se hrani z gnilih. Potrebujem življenje, da preživim! Potrebujem tebe, ljubi stric. Ker sem človek agresivnih misli – tudi takrat, ko je dan najdaljši. *Kako lahko si je ukrasti dobro voljo, tega se nam ni treba učiti, pride z leti kot najgloblja obrazna guba*, mi je govoril. Rad se ga spominjam. Njegove norosti predvsem. Verjel je v ljubezen, od nekdaj. Rad počnem stvari, ki jih je počel on. Rad se oblačim kot on, plešem kot on, sedim kot on, pijem kot on ... ni veliko govoril, a tisto, kar je izustil, je zvenelo modro in izjemno lepo. *Ti si srečen otrok*, mi je ponavljal, da ne bi pozabil. In nisem. Na splošno rad živim življenja drugih ljudi, rad se vživljam, si predstavljam ... tako zelo me prevzame, da na svoje življenje pozabljam kot na strgano denarnico. Nikomur ne pustim v svoj svet, ker sem tudi sam v njem že dodobra izgubljen, in to zato, ker sem se odločil verjeti, da so druga življenja zanimivejša, zabavnejša, bogatejša od mojega. Tudi to je nekaj. Realnost ali *nujno zlo za srečo*, kot se je izrazil Jonathan, je pri meni prisotna krajši del dneva in večina ljudi mi to zameri. Fizično in duhovno odsotnost namreč.

Neopazno izginem v sobo in z menoj spomini. Te bele solze, ki so tu. Med prsti večerne svetlobe se najdem gol. To hočem. Stopim k oknu in jasno nebo me povabi ven. Odločim se, da ga bom ignoriral. Nato se obrnem in ogledalo ujame vso mojo podobo. Igram se z udom, dokler se ne naveličam, potem se z lepljivo snovjo na stegnih in s trdovratnim madežem bolečine nerazpoložen družim s fotografijami, ki jih potrebujem bolj kot kdaj prej. Jonathan! Tako je ime tudi Bachovemu Galebu. Tako naj bo ime mojemu potovanju in zasledovanim uram sreče in šepetu in skrivnostnemu vabilu, ki sem ga sprejel, da se soočim z nemogočim ... prepričan sem, v prejšnjem življenju je bil ptica, nora ptica. Kje si, boljši svet? *Neverjetno radi poslušamo žalostne zgodbe, še raje pa jih pripovedujemo drugim*, mi je govoril, pozabil je le dodati, kako radi si zastavljamo vprašanja o boljšem in lepšem, ker nas nevednost od nekdaj najbolj zanima. Preleni smo, da bi doumeli, preleni, da bi odprli okno, pustili zraku vsaj malo zakrožiti, a kaj, ko je laže sedeti v prenasičeni zatohlosti in opazovati, kaj se bo zgodilo s svetom. Ne bom zanikal, tudi sam se raje zadržujem v teh prostorih in se spoštljivo mučim. Ko se

naužijem samotrpničnja, se vrnem med žalujoče ljudi. Všeč mi je, da me imajo za tihega srednješolca. Z nasmeškom razdiram misli, da bi pozabil, da bi čim prej pozabil, in v oči mi privre žalost, ki je nočem skriti. Nedelja ali ponedeljek? Vseeno, ker imam tako ali tako zmeraj občutek, da nekaj zamujam. Sicer pa, oba dneva sta na smrt enaka in eden izmed njiju se hvala bogu končuje.

Gostje odidejo. Ležem na posteljo, trudim se zaspati. Ne za dolgo. Zdi se, kot bi noč preskočila nekaj stopnic. Vročina kakor beli morski pes sestradana grizlja v zaveso, dokler je ne pregrizne. Moje telo se utaplja v potu. Na hrbtu imam prilepljeno zmečkano rjuho, med vstajanjem pa se mi zazdi, da bo skupaj z mano vstala še blazina. Najprej na površje priplavam jaz in vidim očeta, leži s hrbtom obrnjen proti meni. Ni mi jasno, kaj počne v moji postelji. Počakam, da se zdrami. Ne traja dolgo in že sopiha od moreče zatohlosti. Vse se zdi pretirano resnično. Ravno tako midva. Ne govoriva o noči. Ne čutiva, da bi morala. Rad bi se umil, vendar ni vode. Godrnjam, kot da ne bi bil navajen. Oče z zaskrbljenim izrazom prinese na mizo sok lubenice, svež kruh, med, marmelade, čaj, kavo, omleto in krožnik sadja. Vem, skrbi ga, ker se bom srečal z Anastazijo, ker bom z njo preživel dan. Vsakokrat, ko jo kdo omeni (po navadi je bil to Jonathan), se razburi. Pravi, da je blazna, ta ženska, da je čarovnica in da človek od nje ne more pričakovati nič dobrega. Da te uroči, še dodaja. In če je res, se sprašujem, zakaj jo je njegov brat vsa leta tako ponižujoče ljubil? *Če bi lahko opisal njen otožni pogled, tako kot ga vidim, bi bila to brez dvoma najbolj erotična zgodba na svetu*, mi je napisal v enem izmed pisem.

Jeva skupaj. On bolj lačno kot jaz. "Kar jej ... še vzemi ... si tako suh," mi pravi. "Ješ tako malo kot moja želva." Po zajtrku se preoblečem za jahanje. Neprespanost me ovira pri pripravah. On noče z mano. Trmasto zavrača vsak stik s to žensko. Začutim rahel glavobol, utrujenost. Stopim na ogreto cesto, sam, in sonce me oslepi. Nato se rešen iz pustega močvirja sprehodim po dolgi peščeni obali. Ne sliši se ne dretja žensk ne jokanja otrok. To mi je všeč. Občutek imam, kot da bi na otoku živela le ena sama velika družina. Res, ko poslušam ljudi govoriti, da jih Kuba utesnjuje in da si od vsega najbolj želijo v Evropo, se mi zdijo nori, kot se verjetno zdijo tistim, ki prvič obišejo Anglijo in pravijo, da je lepa, zdim nor jaz, ko jim isto govorim o njej. *Vsaka dežela je lepa, za tistega, ki v njej ne živi*, je trdil Jonathan.

Nebo je polepljeno z razglednicami in v ribiški mreži viseči pomol pod tunami izgublja dolžino. Jastogi na hoduljah s kleščami snemajo oblake, bele in srebrne, oranžne in zlate, da navsezadnje ostane modrina havanskega

preddverja. Zavijem proti avtobusni postaji in opravi vse formalnosti. Pot se mi ne vleče, nikoli. Prilepljen na steklo avtobusa zavidam palmam, ker se ne vračajo. Tisto, kar mi uspe ujeti med potjo, me zaznamuje. Peljem se mimo revščine in ponosa, mimo vere in zaupanja, peljem se mimo in že smo v mestu. Gleda me postrani. Kako nenavadno. Traja, brez opredeljivega začetka in konca. Kot jaz. Poplavljeno je. Otroci čofotajo po rjavi vodi in nam kažejo jezike. Za njimi, pred vrati bele hiše, sedi neki fant s zlatim zobom. Sam, in me opazuje. Mimo pelje rumen taksi, ki namesto turistov prevaža sadje in zelenjavo; mimo hodijo vpreženi konji.

“Čez eno uro krenemo dalje,” nam s polnimi usti kruha zavpije temnopolti šofer. Izstopim. Veter je vroč in zrak smrdi po urinu. Postaja je videti kot taborišče, milo rečeno. Ljudje se gnetejo za kovinskimi rešetkami, skoznje potiskajo utrujene obraze in kartone z imeni, ki jih nikoli ne zmanjka. Vsak dan čakajo, da se odprejo lesena vratca, da se kot na konjskih dirkah z vso silo poženejo v dir za temno zelenim tovornjakom, ki jih odpelje na delo ali nasprotno. Čakajo na vrnitev sorodnikov, ki so za konec tedna obiskali Havano, čakajo prijatelje, ki so prišli na poroko, na pogreb, čakajo turiste, da bi jim ponudili prenočišče ... Tudi muhe so se opazno naužile smradu, ki je v tem mestu nepotrebno potreben. S težavo se pomikam proti centru Cienfuegosa. Noge imam težke, v želodcu čutim težo, slabost. Počutim se kot v sanjah, ko moraš pred nekom bežati, vendar ne moreš teči. Telo je prtljaga, je skala, ki jo bo treba premakniti. Ne gre. Ker imam v očeh lepilo, mnogo lepila. Trudim se, da ne bi mežikal. Smeji se mi, a boli me čeljust, lovim sapo, a občutek je isti, kot če bi inhaliral naftni plin. Vse poteka počasi. Ljudje v tem sivem mestu poleg elektrarne večino časa presedijo. Vsi zaspani, zevajoči, se prebijajo iz dneva v dan. Postajam omotičen, s plastenko vode blodim, iščem trgovino z živili, nato se vrnem na postajo. V klimatiziranem avtobusu si spustim sedež in med vožnjo do Trinidada nadaljujem lov na sanje, ki se jih bojim uresničiti, ki se nadaljujejo, stopnjujejo ter se ob vsakem postanku razpočijo kot vodni balonček.

Čez slabi dve uri spet napoči čas za realnost. Tudi na tej postaji ne manjka čakajočih ljudi s kartoni, kovčki, torbami, pohištvo ... Po prašnih, starih, zanemarjenih ulicah, katerih tla so pošteno dotrajana, zavijem proti ranču. Tu in tam poleg smetnjaka leži črevesje pojedenega prašiča, konjsko govno, plastične vrečke ... ženske zlivajo polne vrče umazane vode od čiščenja, od ostankov kosila, od zamašenih stranišč skozi okno, kar na cesto, brez previdnosti. Zanimivo, odkar obiskujem očeta, in že nekaj let je, odkar so se moji starši ločili, se tod okoli ni dosti

spremenilo. Hiše so nizke rasti, po večini modno oblečene, a komaj stojijo na svojih temeljih. Vhodna vrata so na stežaj odprta in vsak dan se katera izmed njih zruši. To je tu normalno, bi rekel Kubanec. Skoraj pravilo je, da ima vsak predprostor televizijo, ventilator, radio, nekaj kubanskih gugalnikov, mizico za igranje domin in na njej buteljko ali dve ruma, ob katerih se gnete kup domačinov. Naj bo zgodnje jutro ali pozna noč. Tukajšnja govorica sta glasba in ples. Zato ne potrebujem imena! Zavržem ga. Naj črke razpadejo kot drobovje v žvepleni kislini. Tu sem lahko vse! To izkoristim – odvržem še preteklost, ki smrdi kot nekaj tednov ne posušena, surova kri, in prestopim na lebdeče kopno. Tja za vrata razuma, kjer sem si bolj podoben. Pred mano se razprostira filmska pokrajina. Kar tu bi, sredi makadamske ceste, pokleknil, ji namenil nekaj zahvalnih besed. Bližam se hlevu in postaven, vase zagledan kavboj me pozdravi. Čeprav mu omenim, da z jahanjem nimam mnogo izkušenj, presliši moje besede. Posebej zame pripravi konja in me posede nanj. “No, tako to gre,” mi reče s posmehljivim glasom. Konju da znak, naj krene, in za mano zavpije še “srečno”. Spuščava se po hribu navzdol. Po kamnih, zemlji, med drevesi, do reke. Sedim v krču. Konj se ustavi in pije. Vesel sem priložnosti, da se lahko udobno namestim, kajti telo se mi je nagnilo na levo stran. A ko se za centimeter premaknem, konj zdivja čez reko. Hladna, rjavkasta voda me za nekaj trenutkov pogoltne. Izgubim očetov klobuk. Oblačila in nahrbtnik, ki so še na meni, so težki in moteči. Potem se požene v galop, a to še ni problematično; problem nastane malo pozneje, ko ugotovim, da se požvižga na moje znake. Usmerjam ga, vrv vlečem k sebi, kričim, se od strahu režim in zaradi naglih, ostrih udarcev ob trdo sedlo me začne skrbeti, da si lahko moški tako trajno okvari spodnji organ. S tem vprašanjem se ukvarjam le toliko časa, dokler na desnem gležnju ne začutim ostre bolečine. Peče in boli hkrati. Ko se mogotec sam od sebe vnovič ustavi, se sklonim in pogledam, kako je z gležnjem. Na hlačah vidim packo krvi. Počasi jih privzdignem. Koža je odrgnjena, olupljena; kri dre na površje in preden mi uspe kaj ukreniti, že drviva naprej. Razigran je, tekmuje z drugimi konji, ki jih srečujeva na poti. Nahrbtnik me tolče po križu. Izgubljam ravnotežje. Živali rinejo druga v drugo, se prehitevajo, brcajo. V želodcu in trebuhu začutim rahle krče, ki se stopnjujejo. Ne čakam, da se ustavi, ampak pogumno razjaham. Noge me ne držijo. Sesedem se kot mlahav pijanec. Nato s težavo vstanem. Stečem v gozd in si pri prvem grmiču spustim hlače. Počepnem. Občutek imam, da bom ostal brez črevesja, tako hudo je. In da bi bil moj položaj še pestrejši, se prikaže butast cucek. Laja na ves glas, teka okrog moje

riti. Potem se umiri, zarije svoj vlažni gobec vanjo in jo začne lizati. Mojo rit! Človeško rit! Posrano rit! Divje maha z repom. Dišim mu. Ženem ga stran, z roko ga odrivam. Neumno ščene misli, da bi se rad igral, in na mojo nesrečo se še bolj razživi. Dvigne sprednji taci, ju položi na moj križ in me spolno nadleguje. Mahoma si povzdignem hlače, da bi se mu izmaknil. Hodi za mano in se drgne ob mojo nogo. Trenutek pozneje pred svojim potnim obrazom zagledam žensko, verjetno njegovo lastnico, in ko me vidi, no, ne ravno mene, ampak bingljajočo mednožno stvar, ki veselo poplesava med črnim gozdičkom, zavrešči: "Posiljevalec v gozdu!" Njen glas zadoni do naslednje doline. Psa nemudoma vzame v naročje, ga boža, tolaži, si ga stiska ob povešene prsi, ga poljublja po smrdljivem gobcu, kot da bi bil žrtev on in ne jaz. Obrišem se s travo, si zapnem hlače in se vrnem na cesto. Prazna je, tiha in prijetna za izmučene potnike moje vrste. Konj mi je zbežal, torej nadaljujem pot peš. Po dobri uri in pol zagledam bar na prostem. Ne vem, ali vidim prav ali pa mi je sonce stopilo možgane in haluciniram. Privlečem se do stola. Za osvežitev spijem limonado, ki vsebuje najmanj devetdeset odstotkov sladkorja. Verjamem, da so me zamenjali s turistom. Naročim še dve plastenki vode in prosim za račun.

Ne obiram se dolgo. Po vlažnem gozdu navzgor in navzdol spremljam znake, mokra zemlja, kamni in vejevje mi onemogočijo brezbrizno, hitro hojo. Težko diham, veliko se ustavljam in pijem. Na rokah začutim nekaj pekočega, srbečega. Avtogrami mravelj. Zgrizle so me po rokah, me zastрупile, ko sem slonel na ograji lesenega mostiča ... Zaslišim glasove. Veliko jih je. Jaz pa eden, sredi pragozda, onemogel. Pustim se dohiteti in se prepričam, da so domačini. Zgrabi me panika. Kaj, če me okradejo? Če me ranijo ali ubijejo? Kdo me bo iskal? Kdo bi me sploh našel v tej strašni džungli? Ustavim se, da me prehitijo. Kuba je varna država, se tolažim in preklinjam Anastazijo, ker živi tako daleč stran. Medtem neopazno snamem uro, ogrlico, ju vtaknem v žep, denar porazdelim; nekaj ga dam v odlepljeni podplat, nekaj v nogavico in žep. Hodijo mimo mene, črnci, mulati, me resnobno merijo, nekaj govorijo, prepotiho, da bi razumel, ter prelepo oblečeni, da bi si to mogli sami kupiti. Eden izmed fantov drži nož. Zvije me. Spet prebavne motnje od strahu, ampak ni časa, da bi ponovil vajo, še manj, da bi se vrnil. Pospešujem hojo, dokler me noge ne začno nesti same. Ne oziram se na znake. Drevesa se mi umikajo, dovolijo mi pobegniti. Rdeč v obraz se prepuščam usodi. Blaten, prežvečen in zasopel se naposled ustavim pred neko hišo, ki najbolje ustreza opisu, le da ni svetlo, ampak temno modra. Ta trenutek mi je vseeno, tudi če bi bila iz slame. Malo dlje stoji ženska, ki

spominja na Arabko. Vsa je odeta v črnino. Tudi obraz ima zakrit. Na misel mi pridejo stričeve besede: *Ne ve, da jo ljubim, in jaz ne vem, zakaj jo ljubim*. Potem je že prav, da tako ostane. Malo dlje. Kaj hitro me opazi in očitno je, da jo je moja prisotnost pri nečem zmotila. Ne vem, pri čem, vem le, da je ona tista z erotično otožnim pogledom. Anastazija je. Opravičim se za zamudo in spoznam, da tudi za opravičilo velja izbrati ustrezen trenutek. Sname si dolgo, prosojno tančico in me pozdravi. Nevljudno se zastrmim vanjo. Na njej ne zaznam nič privlačnega. Čeprav se trudim, sem razočaran. Pravljično grda figura s pravljično velikim oprsjem. Po stričevih besedah bi človek pričakoval boginjo. Tako lepo je znal govoriti o ženskah, predvsem o njej, in nikoli ne bi pričakoval običajne ženske srednjih let, povrhu vsega še kratko pristrizženih, peroksidnih las. Vendar se odločim, da ji videza ne bom očital. Ne bom je sovražil, imel jo bom rad; njen glas mi ne bo zoprn, prijeten mi bo; ne bom je zmerjal s krofom, klical jo bom ponesrečena Venera ... ne, klical jo bom Ana.

“Lepo, da si prišel. Jon je veliko govoril o tebi. Tolikokrat, da sem postala ljubosumna,” je prvo, kar prileti iz njenih ust. Prikimam, ker ne vem, kaj bi drugega. Povabi me na kosilo. Odklonim. Povabi me še enkrat, ker verjetno ni prepričana, da sem jo prav razumel. Kdo bi po tako naporni poti odklonil kosilo? Samo bedak. Tokrat privolim, ker tako hoče moj razkruljeni želodec. Hodiva precej počasi. Neprijetno mi je. Ne vem, kako naj se vedem in kaj naj jo vprašam. Ne poznam je in z neznanci sem od nekdaj v zadregi. Pripelje me do neke domačije. Ve, da je tam hrana odlična. Naročim zase, ona noče nič. Le kozarec mrzle vode bi. Pravi, da zunaj nikoli ne je, da pred ljudmi tega enostavno ne zmore. Nato mi zameri mojo molčečnost. Vseeno mi je. Jem in ves čas ji pogled uhaja na moje štiri krožnike. Nervozno kadi in vse, kar ji ponudim, odločno zavrne, pravi, da ni lačna. Prosim jo, naj mi po kosilu razkaže njuno gnezdece, še posebej zaradi Jona, kot mu sama pravi. Ko stopiva v hišo, odide v kuhinjo. Odpre hladilnik. Vzame sir, maslo, jogurt ... hladilnik zapre, čez hip ga spet odpre in vzeto vrne. Nato hlastno seže (ne vem, ali srečna ali nesrečna) po čokoladi in mi reče, da ji je žal, ker ni jedla z mano, da bi raje kuhano hrano kot to. Ali pa tudi ne, ali pa ji ne prija nič od tega. Sem sploh lačna? se vpraša. Še nekaj časa stoji tam, kar tako, in tuhta, kaj naj poje, ali naj raje ne je nič, morda malo pozneje. Pogledam na uro – kaže deset čez tretjo. Opazi, da se dolgočasim, in mi natoči sok, sebi vino. Ima me za otroka, pomislim. Izpije do polovice in si dolije. Tokrat do vrha, da bi za kratek čas pozabila na lakoto, preusmerila misli kam drugam. Potem greva na teraso. Tam si privošči

cigareto. Ponudi jo tudi meni. Odločno zavrnem. "Skrajni čas, da začneš. Preveč zdravo živiš," mi reče, kot da bi se poznala že vrsto let, in začne glasno računati, koliko ur je preteklo, odkar je nazadnje jedla. Skuša se spomniti, kaj je jedla in koliko. Ko pokadi, se znova znajde v kuhinji. Sledim ji. Zazre se v sadje, ki gnije na sredi mize. Vtem zazvoni telefon. Ne ve, ali naj se oglasi ali ne. Nekaj trenutkov počaka. Potem pa, kot da bi več dni čakala na ta klic, se brez misli zapodi v dnevno sobo in se oglasi. Kliče jo neka ženska. Dogovorita se, da se dobita v bližnji kavarni. Name pozabi. Ukvarja se z oblekami. Ne ve, kaj obleči. Seže v omaro. Brska in razmetava po sobi. Med vsakim preoblačenjem se postavi pred ogledalo. Stoji v majici in spodnjih hlačkah. Gledam jo. Dovoli mi, da se naslajam nad njeno goloto. Vzdigne si majico. Njeno telo je polno vreznin. Brazgotina poleg rane. Globoke in dolge, kratke in površinske. Bolj refleksno kot ne spustim pogled. In jo spet pogledam, kot da ne bi bil prepričan o tem, kar vidim. Trebuh in stegna so bili največkrat deležni rezila, preostali predeli pa so brazgotinasti. Nekaj ran je svežih. To vem, ker so na majici, ki jo je ravnokar slekla, madeži krvi. Ne zdi se ji čudno, da predrzno buljim vanjo, da gledam, kako ji odteka sanje. "Kri me pomirja. Moja kri me pomirja," reče obrnjena stran od mene in povleče trebuh vase, da ji izstopijo komaj vidna rebra. Stiska si vsak delček telesa posebej: boke, stegna, roke ... Lepa si, se zlažem, da bi popravil spodrseljaj. "Za tistega, ki me hoče pofukati, sem vedno lepa." Moj oče ima prav, problematična debeluška, ta stričeva muza. "Poklicala jo bom in ji sporočila, da je prišlo nekaj vmes ... da, to bom storila," in že drži slušalko v roki. "Ne, ne bom," in slušalko spusti. "Da, bom, ne bom, bom, ne bom ..." Molče obsedi poleg telefona. Nazadnje se le odloči in jo pokliče. Izgovori se name in pravi, da jo je strah tega, kar čuti. Strah jo je, da bo prišel dan, ko si ne bo več očitala. Rada bi slišala njegov glas. Vsakič, ko zazvoni telefon, misli, da jo kliče Jon. Prikliče si ga iz spomina in strah jo je, da bo spomin zbledel, kot je v njenem življenju zbledelo že marsikaj, in ga ne bo več, kar tako, naenkrat. Da bo tišina, samo tišina, ki ji bo rezala ušesa. Dokler ne bo izkravela. "Veš, Bog bo usmiljen z mano," še dodaja, kot da bi z Bogom že zdavnaj podpisala pogodbo. Nato glasno razmišlja, ali naj gre do trgovine z živili in si kaj kupi ali raje ne. Za nekaj časa se prepustiva tišini, ona z mislimi pri vprašanju jesti ali ne jesti, jaz pri stricu. Skušam si ju predstavljati skupaj ... takrat me zgrabi za majico in me potegne proti vratom. Z njo moram. Hodi hitro. Dohitevam jo, kolikor jo pač lahko. Še sreča, da je trgovina blizu. Edina. Zmedeno caplja med napol praznimi policami, jemlje izdelke, na datum ni pozorna, še manj na ceno, roka sama grabi in

vrača, ne more se zbrati, ne more se odločiti, kaj naj kupi. Najraje bi pokupila vso trgovino, pravi, vse bi pojedla, prav vse, kar je v njej, obenem pa bi vse zažgala, uničila, raztrgala, zdrobila. Ko začuti, da ima košaro že pretežko, se napoti h blagajni. Jaz pa za njo kot njen sin. Vrsta je. Nemirno se prestopa z ene noge na drugo. Pogleduje na police in razmišlja, ali naj kaj vrne ali morebiti še kaj vzame.

Nazaj ne greva po isti poti. Kar naenkrat noče, da bi naju kdo videl skupaj. Ni sproščena. Zavijeva v neko ulico, v kateri so si izbojevale prostor ruševine. Prime me za roko, jo nežno povleče k sebi in se z ustnicami, negovanimi s pomarančnim vazelinom, rahlo dotakne mojih. Veliko je pila, pomislim. Traja celo večnost in poljubljanje se mi prvič zazdi neverjetno smešno početje. Nikoli doslej nisem razmišljal o svojem jeziku – kako naj z njim krožim, v katero smer, s kakšno hitrostjo, kdaj naj ga umaknem iz dekletovih ust, kdaj naj posesam njen jezik, ali naj ji raje posesam spodnjo ustnico, morda zgornjo, kdaj ji ga spet vtaknem v usta, pustim mišico mehko ali jo napnem, koliko sline se nabira med poljubljanjem in kdaj naj jo pogoltnem. Razmišljam tudi, kam naj položim roke: na njen obraz, na lase, na ramena, na boke, ali jih pustim viseti ob svojem telesu. Začutim, da se mi ud napenja, da prijetno drhtim in upam, da me v jezik ne zgrabi krč. Ko se odmakne, kajti nočem biti prvi, oba molčiva in hodiva naprej. Pravi, da se ji pot do doma vleče kot stopljen žvečilni. Hoče, da pohitiva. Gledam žalosti naravnost v oči in roko približam njeni. Naglo jo umakne, kot se ne bi nič zgodilo. Noče, da jo držim za roko. Kaj ta nora baba sploh hoče? Komaj čakam, da se razideva, komaj čakam, da grem domov. Hočem biti sam. Tudi ona.

Med odklepanjem vhodnih vrat mi zabiča, naj jo počakam v dnevni sobi, češ da mora to opraviti sama. Z vrečkami izgine v spalnico. Ne morem, da ji ne bi sledil. Pred nosom mi zaloputne vrata. Potem jih odpre in z narejeno prijaznostjo reče, naj se počutim kot doma, samo naj je ne motim. Ostanem na hodniku. Iz spalnice na ves glas zadonijo ritmi salse. Čez slabo uro zaškriplje ključ. Steče v stranišče. Bruha. Bruha kot zastrupljena. Kaj ji je? Je bolna? Stišam glasbo. Ko se umije, se namesti v napol ležeči položaj. Primem jo za roko, ki ji mrtvo visi s postelje. Hladna je. Ne spi, leži med snom in zavestjo in si želi umreti. "Pojdi domov," mi reče in si polži solze z ustnic. "Ne glej me, utrujena sem. Zelo utrujena." Težko diha. V sobo sili svetloba, ki jo moti. Zagrnem zavesi in naposled zaspi. Sedim ob njej. V takšnem stanju je nočem puščati same. Prebudi se pozno. Ne gane se. Sili se v dremanje in šele po dobri uri vstane. Nekoliko omotična odkoraka na stranišče, potem zavije v kopalnico. "Jaz bi morala umreti, ne on," tiho reče in solze se ji ulijejo

kot dež brez grmenja. "Veš, ubila sem ga," toži. "Tvojega strica, svojo največjo ljubezen, ker sebe nisem zmožna." Poklekne predme. "In to breme, kako naj s tem živim?"

Večer spušča zaveso. Žejno sonce stopi k razliti vazi, veter pa se zapleta s suhim cvetjem. V zraku, nad mano, se dogaja življenje, ljubezenska zgodba, o kateri ne vem ničesar. Sedim ob srebrnem svečniku in jo čakam. Desna sveča je večja od leve. Leva pa je bolj ukrivljena. Gledam v suho sadje, v pršut, v olive, v sir, v grozdje, gledam v vino in rum, iščem, kje sva midva. To bo večerja brez naju. To bo stara zgodba z novim upom. Natakнем si Anine sončne naočnike, da se sam sebi zazdim bolj odtujen, nestvaren, da mi ni treba stopiti v stik s zunanjim prostorom, v katerem se moram spopasti s prisotnostjo dreves, s šumenjem listja, s travo, s ptiči ... ne, ne maram narave. Ne maram ničesar, kar mi jemlje sapo. Lepota me vedno preveč prizadene. Ne morem več ždeti pri miru. Sprehodim se po terasi. Pritegne me svetloba zadnjega okna. Ana si z limonovim sokom čisti potne obline. Ob svetlobi, ki jo oddaja petrolejka na postelji, je njeno telo videti zapeljivo. Ne predebelo. Odločim se, da jo bom v spominu ohranil takšno, kot je zdaj. Obleče si lahko črno obleko, ki ji pada malo čez kolena, nato si natakne ponošene natikače z malce dvignjenim podplatom. Obrne se proti moji sapi. Postanem zamišljen in to ima pri meni posledice. Votla zamišljenost. Tudi ona je zamišljena. Predlagam ji, da se pobereva ven, malo med ljudi, kajti čas postaja nadležna zadeva. Greva se zabavat, greva večerjat, plesat, skakat po trepalnicah, se sabljat z jeziki, kar koli, samo nekaj je treba početi, da se izogneva nemiru tišine.

Z najetim avtom se odpeljeva v Trinidad. Ustaviva se v Casi de la musica. Ob vhodu preberem: "Stati na realnih tleh je tu kaznivo." Divji ritmi afrokubanske glasbe naju v trenutku posrkajo v deželo razkrivanja usod. Pomešava se, dve človeški piki v žrelu časa. Ne da bi slutila, se vrneva petsto let v preteklost. Obkoljena z ognjenimi baklami sedeva v morsko uho. Pripadava divjemu plemenu in ker so nama vbrizgali poželenje do brezčasja, sva obsojena na nesmrtnost užitkov. Ne moreva nazaj. Nočeva nazaj. Iztrgali so naju iz okvirja smrtnih, nama vzeli potna lista in nama za dobrodošlico vrgli Canchancharo. Že po nekaj požirkih začutim sladkost življenja in se ločim od misli. Popolnoma in vztrajno. Ne znam več govoriti. Namesto mene govore plesalci, govori glasba. Oddaljen sem od središča, jaz. Ana prav tako. Mišičasta, gola telesa, obarvana z zemljo, okrašena s fižolovimi ogrlicami in zapestnicami, velike, poudarjene oči in polne rdeče ustnice se ob spremljavi tolkal strastno prepuščajo molitvi, klicanju vode in dežja, ki sta tu več kot

dobrodošla. Drugo za drugim se telesa bližajo mojemu otroštvu. Zvijajo se, plazijo se z belimi premazi, kot ljudožerci se lačno spogledujejo z jetnikom in komičnim statistom teme. Njihova gibčnost je ujeta v pajčevini glasbe in navidezno vidno postavljena ogledala se krhajo pred krvavim dežjem. Vem, v moji praznini si hočejo ustvariti nov dom. Postati hočejo podnajemniki svojih sanj, mojih sanj, Aninih sanj, božjih sanj ... Začutim namišljeno. V njenih očeh vidim svoje hrepenenje. Vse okrog in okrog zemlje. Čutim srečo in trpim. Čutim orkan užitkov, pride, mi poruši ravnovesje med obema svetovoma in izpuhti. Zatem, na nebu, izrazito jasnem, kot je izrazita moja pijanost, med zvezdami izrišem ulice. Nanje namesto belih črt, semaforjev in zeber natisnem glasbi hojo, držo, govorico ... Tesno drug ob drugem se igrava skrivalnice. Še zadnjič za občinstvo. To si rečem vsakič, ko se rodim kot plesalec. Pravi, da jo nekaj na meni spominja na Jona, in kar naenkrat nočem, da bi se predstava končala. Saj imam samo njo. Ne sme me izdati, ker ne bi prenesel resnice; prestar sem to predstavo in premlad za Ano. Sam pri sebi ugotovim, da le ni napačna. Ugotovim, da se želim pretvarjati in igrati. To ji povem, in že pleševa mimo ženske, ki ob luninem siju bere knjigo, mimo koščenege, sključenega starca z mačeto, mimo prodajalca cigar, mimo vlačuge s košarico rož ... njena stopala lovijo moja, a se ne ujamejo. Telesi sta topli, pripravljeni na dotik. Po tujih obrazih raziskujeva nove takte, kot slepca se tipava. Valovi teme se bistrijo, silhueta njenih gibov mi dvori. Vznemirjen sem. Nato se odmakneva, da nama mehurčki zvrtničijo čustva. Zdaj stojiva kot dva koktajla, dobro zmešana. Kot razpuščena veseljaka, kot veslajoči senci se oddaljujeva od prihodnosti. Odpihne naju še dlje. Med vlažnimi telesi se stiskava, leživa v temi, ki poslušča misli, kako se skladajo. Zreva v neko smer in tokrat lahko razumem, da noč od naju pričakuje več kot samo spanje. Stegujem roko proti njeni in na pol poti se roki srečata. Vzame jo in si jo nese k ustom. Poljublja jo. Poljublja vsak moj prst posebej. Molčiva. Njen obraz je mehak. Molčiva. Med nama je zgrajen most, dvojni most. Njeno telo čutim ob svojem. Božam ji trebuh in prsi. Poljubljam ji trebuh in prsi. Drhti. Noge privije okrog mojih bokov in si me vzame bliže. Čuti, da mi je všeč. Prav čuti. V temi si jo predstavljam drugačno. Izkazujeva si predanost užitku; vem, ljubezen ni povezana z nama osebno, sposedila sva si jo za eno noč. Oba je preveč prizadelo, da bi čutila iskreno. Poljubljam ji ramena in hrbet. Vsak delček njenega telesa, vsaka dlačica, mišica, vreznina je žrtev mojih ustnic. Poljubi jo ranijo. Opečejo. Zastoka z glasom užitka, da ne bi dojel njene bolečine. Zanimivo je, da nas nežnost včasih bolj zbode kot nož, s katerim si vdiramo v telo. Ves čas

imam široko razprte oči, čeprav je za to potreben trud; rad bi videl vse. Nato se me oklene kot izgubljene skrivnosti, kot rešilne blazine, ki ji obljublja lepšo prihodnost. Drhtiva v mrazu nežnosti, dva tujca, drhtiva skupaj, ne razmišljava, kaj bo pozneje. Dopolnjujeva se med premori ptičjih letov, vendar se ne dopolniva. Rad bi te gledal, ko bruhaš, ji šepnem in s tem presenetim samega sebe. "Samo, če mi pomagaš," mi vrže v obraz.

Slutim, da me bo njena močna volja, da stori, kar se je odločila, pripeljala v slepo ulico, kjer si bom moral tolažbo iskati v brezizhodnosti. Pa saj je samo ena noč, še manj, ampak ravno to je najbolj nevarno. Ni popravnega izpita, ni besed, ki bi odmašile dihalne poti, da bi zadihal drugo smer, dihaš, kar si spacial, dihaš svoj lastni jaz in se pri tem dušiš, preveč te spominja nate, na to, kar si. Ti kot nekdo, ki nemočen, zavržen, zaklenjen na cesti pobira s tal, kar je nekoč ustvaril. Pobira ljubezen v kosih, iz luže jo dvigne, umazano, pohabljeno, in jo ožme pred zdravo pametjo, ožema jo tako dolgo, da mu v dlaneh ostane le njena odmaknjenost. In če je bil stric tej odmaknjenosti sposoben dati ime, potem je vredno poskusiti. Mogoče mi postane vseč. In zakaj ne iti prek mej, prek vseh mej, do konca. On je sprejel igro in jo odigral kot zmagovalec, kot bik v areni se je spopadel z bolečino, s krvjo, svojo in njeno, ter se odločil, da bo tako izgubil sebe. Popolnoma in za zmerom. Jaz sem s to žensko izgubil nedolžnost. Pa sem res izgubil samo to? Njena slika bo ostala, vedno bom slišal glas otožne Venere, glas sebičnega Kralja – šepetala mi bosta, zelo blizu, preblizu, da ne bi slišal: *kadar jem, takrat ne čutim, ravno tako ne čutim, preden začnem jesti – in potem, kaj čutim takrat? Včasih ves mesec ne čutim ničesar.* Ne morem ostati tukaj, kjer nikoli nisem bil in kjer nikoli ne bi hotel biti. Oh, najraje bi glasno zajokal, a bojim se, da bi bilo preglasno. Ana bi rada kadila. Pošlje me po cigaro in mi zabiča, naj bo Montecristo. Spotoma kupim še dve pivi. Bolj za pogum. Najprej mi gre z roko v hlače. Začutim njen močni prijem. Nagnem pivo. Nagnem ga do konca. Namigne mi, da je pripravljena. Skloni glavo in ga z usti objame. Otrdeli ud. Lunina svetloba se razpo-tegne nad najinima telesoma. Čutim, kako glavica prodira v njen sapnik. Nisva sama, pomislim in zamižim. *Nekoč, ko me je gledala, me je tudi videla, to je bilo takrat, ko se še nisva poznala. Zdaj me ne vidi več.* Kam pelje ta pot? Ima končno postajo? Ima sploh kakšno? Stoji? Je nima? Vse skupaj mi že preseda in ravno, ko jo hočem odstraniti, se mi po trebuhu, po hlačah, po stegnih, po penisu razlije vroče, skoraj vrelo bruhanje; smrdljiva tekočina želodca. Zdriz večerje in vsega popitega alkohola. Iz torbice vzame papirnate dišeče robčke. Tudi če ne bi bili dišeči. Ni

nobene razlike. Do tega trenutka nisem vedel, koliko gnusa lahko premore moški do ženske. Koliko gnusa lahko premore do sebe! Briše me in se mi opravičuje. Odprem oči in razmišljam, kaj čutim. Nič otipljivega – loteva se me tesnoba, občutek krivde. Kesam se, ker bi isto moral čutiti, preden sem začel piti, preden se je zgodilo. Pa nisem. Čutil sem le alkohol, ki se mi je zlival po grlu ... odvrtni alkohol, ki se mi je zahrbtno posmehoval ... in zdaj, ko bi moral biti srečen, sem ... ne vem, kaj sem.

Spomnim jo, da morava naprej, ker se tu, v megli ciljev, zadržujeva že predolgo. Med potjo izvem, da ne bova sama. Pri slapu naju čakata še dva moška, stričeva dolgoletna prijatelja. Eden izmed njiju naj bi bil zdravnik. Mislim, da starejši. "Njima sem zaupala Jona v prahu," reče in si z dlanmi zakrije vlažni obraz. Njen jok mi postaja nadležen. Nalašč hodim hitro, nalašč jo mučim. Vso pot se me drži vonj po bruhanju, ki se identificira z njenim osebnim. Težko razločim, kateri moški je starejši, kateri mlajši. Ana mi pri tem pomaga. Vljudno si sežemo v dlan ter izmenjamo nekaj spoznavnih fraz. "Imata?" vpraša Ana sivolasega. "Po naročilu, gospa," zadržano odvrne in ji ponudi nekaj, čemur bi se lahko reklo tudi cigara. Vzame, prižge, potegne in vidim, da je neke vrste džojnt. Takega doslej še nisem videl. Trije mušketirji molčimo in jo opazujemo. Jaz z največjim zanimanjem. Nekaj časa kadi, potem se kot ustreljena sesede. Starejši ji iz roke previdno vzame debeli zvitek in ga da meni. Zadeta od trave, žalosti in slabe vesti blodi. Pošljeta me po mrzlo vodo. V čem pa naj jo prinesem, vprašam. Mlajši iz žepa potegne plastičen lonček, kot da bi vedel, kaj se bo zgodilo, in mi ga vrže. Naredim, kar mi je naročeno. Polijeta jo po obrazu, z ostankom vode pa napojita robček in ji ga (skrbno prepognjenega) položita na zatilje. "Povleci, da ne ugasne," mi veli mlajši. Odklonim in sivolasi prevzame pobudo. Povleče enkrat, dvakrat, za njim drugi in ko se Ana premakne, ko stegne valjaste roke proti nam, se vnovič sklonita k njej. Z mokrim robcem ji gladita zabuhli pegasti obraz. Ko bi ji vsaj zbrisala ostudne pege. Ne vem več, kaj bi, in tudi sam začnem vleči dim vase. Čuden okus, zelo nenavaden; potem se spomnim, zakaj sem pravzaprav tukaj. Zanima me, kaj so napravili z stričevim pepelom. Nelagodje še poveča mojo radovednost. V tej družbi se ne počutim najbolje. Vzdušje ni zdravo. Zadevi bi rad naredil konec, dostojen konec seveda, in odpotoval v Havano, a mi notranji glas, za katerega pravijo, da se nikoli ne moti, vibrira nekaj drugega. Da naj bom tiho, da naj se umaknem, ker si ne želim vedeti. Vedeti česa? Prav rad bi to napravil, rad bi si pogasil gorečo radovednost. Rad bi raztrosil pepel, rečem Ani. Nekaj trenutkov me poneumljeno gleda in nato prasne v smeh, ki se razvije v hreščav krohot.

Ni iz srca, vsaj ne iz njenega. "Še zadnje želje mu nisem bila sposobna izpolniti ... on bi zame storil vse," se nenadoma zresni in me stisne za roko. Gleda me naravnost v oči. "Pepel je že raztrosen. Ravnokar. Njegova duša je v naših pljučih, v želodcih, v žilah, v krvi ... mi smo postali on, on je postal mi! Jaz sem postala on! Pred teboj stoji, tvoj stric v ženskem telesu. Še mrtvega sem ga izigrala, kot prostitutko ga delim z vami vsemi!"

Zadržim se, da se živalsko ne znesem nad njo, ki me z besedo *prostitutka* tako razjari, da bi najraje brez prestanka tolkel po njej, dokler je naposled ne bi ubil. Najprej bi jo brcal do onemoglosti, pulil bi ji lase, se ji z nohti zaril v kožo in jo lupil, dokler ne bi v svoji krvi utonila ... potem pa se me polasti občutek ... ne vem, kako bi ga opisal, vem le, da moram naprej, spet sam, izgubljen od nenadnega, utesnjen v svojem prostoru, kot je Ana utesnjena v svojem telesu. Živo jo sovražim. Žive je ne morem ob sebi. Zame je grd sen, peščena ura, ki se pretaka iz ene skrajnosti v drugo, zame je razpadajoča maratonka, katere cilj je ... njen tek je brez cilja. Prvič, odkar živim tuje zgodbe, tuja občutja, se zavedam, da se nesreči ne da izogniti. Tudi če bežiš, ne moreš zbežati, tudi če gre za željo nekoga drugega, je vedno tu odgovornost, ki neizbežno trči vate. Oh, želim si, da v tej zgodbi ne bi nastopal jaz. Samo to si želim, vendar prepozno. V nevzdržni vročini postajam leden. Zmrzujem in solze, preden jih zjočem, pokajo kot tanko steklo. Življenje, prostitutka.

Dani se, brez kančka uvidevnosti. Odhajam proti obali. Srečujem ležeče ženske ... plaže so prekrte z otročaji, mršavimi in umazanimi od mivke, praznimi pločevinkami od piva in kokakole. Z mastnimi papirji pojedjenih sendvičev in stopljenimi žvečilnimi gumiji. Morje je do mene prijazno, ampak nima smisla. *V življenju boš moral mnogokrat stisniti zobe in napraviti marsikaj, kar ti ne bo všeč, delal boš stvari, ki ne bodo prijetne, ki jih ne boš razumel*, me je poučeval Jonathan, ki mu je zdaj ime Anastazija ali ... nočem razumeti. Nočem ničesar več. Zakaj bi človek v takem smradu moral biti razumen? Ali gora razume, zakaj stoji ravno tam, kjer stoji, razume dež, zakaj moči dan za dnem isto zemljo in ne katero drugo, in ti ljudje ...

Rad bi si odpustil, vendar ni mogoče. Tudi če bi mi sam Bog odpustil, če bi posebej za to priložnost stopil z neba, si jaz ne bi mogel. Ampak ne glede na vse, vrnil se bom, vem, da se bom. Pravzaprav, kaj me vleče domov? Nič. In kaj me zadržuje tukaj? Ravno tako nič. Ne vem, preprosto ne vem, koliko duš je dovoljeno imeti enemu bitju, ker jaz imam zdaj dve, vendar sem bolj votel, kot če ne bi imel nobene.